

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/197/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2515206075
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2515206075.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudkýň: JUDr. Martina Valentová a Mgr. Lucia Mizerová, v spore žalobkyne: S. J., nar. XX.X.XXXX, adresa E. M. XXX, zastúpenej advokátom: JUDr. Mgr. Marián Kropaj, PhD., so sídlom Piešťany, Krajinská 3 proti žalovaným: 1. E. C., nar. X.X.XXXX, 2. L. C., nar. XX.X.XXXX, obaja adresa Ukrajina, A., G.. A. X/XX (adresa pre doručovanie: E. M. XXX), obaja zastúpení advokátskou kanceláriou: Advokátska kancelária RS legal, s.r.o., so sídlom Piešťany, M. Waltariho 7, IČO: 36 864 358, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č.k. 9C/173/2015-247 zo dňa 29.5.2019, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaným 1 a 2 **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu (ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva strán k nehnuteľnosti) zamietol a vo výroku II. vyslovil, že žalovaný v 1. rade a žalovaná v 2. rade majú právo na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100%.

2. Právne súd prvej inštancie vec posúdil podľa aplikovaných hmotnoprávných ust. § 136, § 137, § 139 ods. 2, § 142 ods. 1, 2 a 3 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj len OZ).

3. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že reálne rozdelenie veci nie je dobre možné. Sporná parcela je úzka a bola vytvorená za účelom prechodu a prejazdu, na ktoré je aj využívaná. Priečne rozdelenie parcely neprichádza do úvahy a v prípade pozdĺžneho rozdelenia podľa spoluvlastníckych podielov, t.j. na polovicu by sa vytvorili dve úzke parcely, ktoré by vo svojej šírke nemohli slúžiť účelu, na ktorý ho obe strany v konaní využívali - prejazd a prechod. Takýmto rozdelením by došlo k zmareniu využitia pozemku.

4. Pre posúdenie, či je možné vyporiadať podielové spoluvlastníctvo ďalším zo spôsobov - prikázaním veci do vlastníctva jedného zo spoluvlastníkov, súd posúdil aj hľadisko veľkosti podielov a účelné využitie veci. Tak žalobkyňa, ako aj žalovaní (dokopy spolu) majú podiel o veľkosti 1. Nebolo sporné, že žalobkyňa spornú parcelu využívala viac a častejšie. Vyporiadavaná parcela sa nachádzala hneď pri rodinnom dome žalobkyne (do domu sa dá dostať aj po parc. č. 1220/1), chodila po nej každý deň a predmetná parcela slúžila aj na prístup k jej „zadným“ pozemkom, spornú parcelu využívala prevažne ako dvor. Z dokazovania nevyplývalo, že by žalobkyňa vlastnila motorové vozidlo alebo inak využívala

parcelu na prejazd. Z obhliadky vyplynulo, že rodinný dom je stavebne orientovaný tak, že vchod do domu vyúsťuje na spornú parcelu, tu musel súd dať za pravdu žalobkyni, že jej súkromie je užívaním spornej parcely zo strany žalovaných, narušené. Čo sa týka žalovaných, súd skonštatoval, že využitie spornej parcely má aj pre nich podstatný význam. Prechod k svojmu rodinnému domu majú žalovaní zabezpečený cez parc. č. 1220/5 a z dokazovania vyplynulo, že ho tak aj využívajú. Čo sa však týka prejazdu k pozemkom parc. č. 1220/5 (časť za domom), 1220/9, 10 a 11, ako aj k stavbám na týchto pozemkoch, možný nie je. Bolo potrebné zohľadniť aj charakter stavieb na parc. č. 1220/9, 10 a 11: a to garáž, hospodárska budova a dielňa. Bolo potrebné prihliadnuť na pomerne úzky priestor medzi rodinným domom žalovaných a hranicou pozemku suseda žalovaných sprava 2,13 m. Nakoľko šírka pozemku určená na prejazd motorovým vozidlom je podľa zaužívaných štandardov, ako aj stavebných predpisov 3 m, prejazd nie je možný inak, ako cez spornú parcelu. Bolo by teda vylúčené, aby žalovaní využívali svoje „zadné“ pozemky, vrátane úžitkových stavieb, pokiaľ by im mal byť zamedzený prístup cez spornú parcelu. Čo sa týka frekvencie využívania pozemku, podľa vyjadrení sporových strán, žalovaní nevyužívajú spornú parcelu na prejazd každý deň, hoci by mohli (zaparkujú vozidlo pred bránou na obecnej komunikácii), avšak tak isto nie je vylúčené, že sa do budúcnosti tento stav zmení. Rodinný dom žalovaných je otočený k spornej parcele bočnou časťou (vchod majú žalovaní umiestnený z opačnej strany).

5. Podľa prvoistančného súdu sporná bola aj skutočnosť, či je zabezpečený (alebo aspoň možný) prístup cez obecnú parcelu č. 1222/9. Zo Zmluvy - dohody Súhlas vstupu na pozemok, ktorá je uzavretá medzi: vlastníkmi parciel: 1220/3, 1219/3, 1217/2, 1216/2, 1215/2, 1214/3, 1220/8 a jej predmetom je: súhlas prechodu cez parcelu vo vlastníctve účastníkov zmluvy pre vlastníkov uvedených pozemkov, za účelom obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy v celej šírke parc. č. 1222/9, vstup cez parc. č. 1222/9, ktorú sa zaväzujú zmluvné strany udržiavať a prispôbiť na vjazd na uvedené pozemky, síce vyplynulo, že vlastníci uvedených parciel, ktoré sa nachádzajú za pozemkami vo vlastníctve strán konania, uzavreli dohodu medzi sebou, že si umožnia prístup. Obec, ako vlastník parc. č. 1222/9 však účastníkom dohody nebola. Z pohľadu súdu by to ani nebolo možné, nakoľko obec potvrdila, že parc. č. 1222/9 je v nájme, s ročnou výpovednou dobou, pričom o tom, že by bola daná výpoveď z nájmu, súd žiadnu informáciu nemal. Osobitne súd zdôraznil, že parc. č. 1222/9 vo vlastníctve obce je síce v budúcnosti určená územným plánom na výstavbu komunikácie, avšak keby sa tak aj stalo, táto parcela nevyúsťuje (a to ani len sčasti) na pozemok parc. č. 1220/5. Naopak, vyúsťuje na parc. č. 1220/8 vo vlastníctve tretích osôb a pokiaľ by aj žalovaným bol umožnený prejazd cez parc. č. 1222/9, potrebovali by mať zriadený aj prejazd cez parc. č. 1220/8, čo sa nestalo. Na podklade uvedeného, zohľadňujúc to, že pre súd je rozhodujúci stav v čase rozhodnutia, súd uzatvára, že iný prístup k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalovaných, ako cez spornú parcelu, nie je možný.

6. Napriek tomu, že spoluvlastnícke podiely strán konania sú rovnaké a účelné využitie veci je dané u oboch strán konania, súd prvej inštancie vyhodnotil, že s prihliadnutím na obmedzenie súkromia žalobkyne, frekventovanejšie využitie spornej parcely z jej strany a špecifické umiestnenie spornej parcely medzi rodinnými domami strán konania, najvhodnejším spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva by sa javilo prikázanie spornej parcely do vlastníctva žalobkyni za primeranú náhradu. Tu však vyvstali závažné skutkové okolnosti, ktoré súd nemohol opomenúť. Jednak ide o absenciu prístupu k „zadným“ parcelám žalovaných, garáži a ostatných hospodárskych budov (vrátane dvora za domom). Jednak na spornej parcele je šikmo vzadu vpravo vybudovaná bránka, ktorú tam umiestnil ešte právny predchodca žalovaných a táto je využívaná na prejazd vozidlom žalovanými (bránka vyúsťuje na parc. č. 1220/5 v mieste za domom pred garážou a teda určitá časť pozemku je využívaná výlučne žalovanými (časť pozemku v tvare trojuholníka za bránkou). Žalobkyňa požadovala odstránenie bránky a prebudovanie plota tak, aby zodpovedal hranici pozemkov, čo sú náklady, ktoré by súd musel v konaní zohľadniť.

7. V danom prípade nejde o spor s ochranou slabšej strany, súd teda mohol pristúpiť k vykonaniu len tých dôkazov, ktoré navrhli strany. Čo sa týka zabezpečenia prístupu pre žalovaných, súd by v prípade prikázania veci do vlastníctva žalobkyni považoval za nevyhnutné zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prejazdu v prospech žalovaných. Žalobkyňa však so zriadením vecného bremena zásadne nesúhlasila. Nesúhlasili ani žalovaní a vykonanie dôkazu by navrhli len vtedy, ak by súhlasila aj žalobkyňa a podieľala sa na nákladoch spojených s jeho vykonaním (geometrický plán, ocenenie hodnoty vecného bremena), čo sa nestalo. Uvedený spôsob vyporiadania sa tak stal pre súd neaplikovateľným. Pokiaľ by súd prikázal spornú parcelu do vlastníctva žalobkyne a žalovaní by ostali

bez prístupu k nehnuteľnostiam, došlo by k porušeniu ústavnoprávnych princípov na ochranu vlastníctva a v značnej miere by došlo k znevýhodneniu žalovaných, opomenúť nemožno ani to, že nehnuteľnosti žalovaných by tým výrazne stratili na hodnote. Súd prvej inštancie zdôraznil, že nemal pochybnosť o tom, že žalovaní nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam od právnych predchodcov v stave, v akom sa nachádza a v dobrej viere, že prístup majú cez spornú parcelu zabezpečený a bezproblémový. K vytvoreniu spornej parcely nedošlo z ich iniciatívy a nijako sa nepričinili o stav, ktorý žalobkyňa vníma ako nespravodlivý a obmedzujúci voči nej.

8. Ďalšou spornou otázkou bola aj výška náhrady za vyporiadavaný podiel. Žalobkyňa navrhovala sumu 480,- eur, ktorú odvodzovala od kúpnej ceny za pozemky, ku predaju ktorých došlo v obdobnej lokalite. Žalovaní nesúhlasili a poukazovali na to, že svoj spoluvlastnícky podiel na Spornej parcele odkúpili za 3.000,- Eur. Až na pojednávaní dňa 29.05.2019 žalobkyňa pripustila, že by s vyporiadavacím podielom vo výške 3.000,- Eur aj súhlasila, ale len v prípade, ak by parcela bola celá jej, bez zriadenia vecného bremena a iných obmedzení. Zamedzením prístupu k nehnuteľnostiam žalovaných by títo boli rozhodnutím súdu značne poškodení. Súd nemôže uprednostniť jedného zo spoluvlastníkov len preto, že jeho súkromie je obmedzené viac, alebo preto že spoločnú nehnuteľnosť užíva vo väčšej miere, a to takým spôsobom, že by celú vec prikázal do vlastníctva tomuto spoluvlastníkovi a ustupujúcim spoluvlastníkom by ako kompenzáciu poskytol len hodnotu ich spoluvlastníckeho podielu. Došlo by tak k zneváženiu a popretiu práv a oprávnení vyplývajúcich z ich vlastníckeho práva. Na strane druhej, prikázanie veci do vlastníctva žalovaných by takisto predstavovalo obmedzenie žalobkyne v neakceptovateľnej miere.

9. Súd prvej inštancie preto zvážil aj tretí spôsob vyporiadania spoluvlastníctva, a to predaj veci a rozdelenie výťažku z predaja spoluvlastníkom. Tento spôsob však súd neposúdil ako prichádzajúci do úvahy, lebo k predaju veci je možné pristúpiť len vtedy, ak nikto zo spoluvlastníkov vec nechce, čo nie je tento prípad a navyše žiaden zo spoluvlastníkov nemal záujem na vyporiadaní predajom veci.

10. Po dôkladnom zvážení všetkých okolností, napokon súd prvej inštancie vyhodnotil, že najvhodnejšou a najspravodlivejšou alternatívou je zamietnutie žaloby, resp. ponechanie spornej parcely v podielovom spoluvlastníctve strán konania. Jednak z dokazovania vyplynula potreba ponechania prístupu k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalovaných a pokiaľ by aj súd rozhodol tak, že vec prikáže žalobkyňi do vlastníctva a zriadi pre žalovaných vecné bremeno spočívajúce v práve prejazdu, spôsob užívania spornej parcely by sa pre obe strany v podstate nezmenil a rozhodnutie súdu by sa tak minulo účelu podanej žaloby. Jednak strany v konaní nenavrhlí súdu také dôkazy, na podklade ktorých by súd mohol postupovať uvedeným spôsobom.

11. V danom prípade súd prvej inštancie dospel k záveru, že dôvody hodné osobitného zreteľa boli dané na oboch stranách. Pokiaľ by mala byť vec prikázaná do vlastníctva žalovaných, u žalobkyne z dôvodu jej vysokého veku, špecifického umiestnenia parcely, obmedzenia súkromia a nepochybne aj vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré nadobudla po svojich rodičoch, je nepochybné, že strata vlastníckeho práva k spornej parcele (hoci za náhradu) by presiahla akceptovateľnú mieru. V opačnom prípade, pokiaľ by parcela mala byť prikázaná do vlastníctva žalobkyne, u žalovaných z dôvodu straty prístupu k trom stavbám a parc. č. 1220/5 a straty hodnoty nehnuteľností v značnej miere, by takisto strata vlastníckeho práva k spornej parcele presiahla akceptovateľnú mieru. Navyše, obe strany v konaní potvrdili, že osobne medzi sebou nemajú žiadne konflikty ani problémy, spoločné užívanie spornej parcely preto súd nevidel ako problémové. Čo sa týka možnosti zvýšenia ochrany súkromia žalobkyne, hoci by pre žalobkyňu táto alternatíva predstavovala zvýšené náklady, nie je vylúčené, aby si plotom, alebo zástenou oddelila spornú parcelu od časti, kadiaľ chodí do rodinného domu, nakoľko z obhliadky vyplynulo, že priestor na uvedené tam je. Nemožno opomenúť aj to, že predmetný spoločný dvor bol vytvorený v r. 1979 a nepretržite užívaný oboma vlastníkmi rodinných domov, diskomfort pre žalobkyňu nastal až vtedy, keď vlastníkmi rodinného domu a príľahlých pozemkov, ktoré predtým vlastnil jej brat a neskôr jeho deti (pôvodní žalovaní) nadobudli do vlastníctva žalovaní, teda cudzie osoby. Túto skutočnosť však nemožno vyhodnotiť ako náhlu stratu súkromia, keď predtým žalobkyňa voči existencii spoločného dvora a jeho užívaniu nemala žiadne výhrady po dobu takmer 35 rokov.

12. K námietke žalobkyne, že vytvorením Spornej parcely stratila prístup k parc.č . 1220/7 súd uviedol, že je nedôvodná. Od rohu rodinného domu vo vlastníctve žalobkyne (na parc. č. 1220/1) po bránku

vyúsťujúcu na pozemok č. 1220/5 nachádzajúcu sa na spornej parcele je priestor podľa vyjadrenia samotnej žalobkyne vyše 8 m, o zamedzení prístupu k parc. č. 1220/7 teda nemožno hovoriť.

13. Na základe vyššie uvedeného súd žalobu zamietol a z dôvodov hodných osobitného zreteľa ponechal nehnuteľnosť vo vlastníctve podielových spoluvlastníkov tak, ako doteraz. (výrok I).

14. Čo sa týka predbežnej otázky, ktorej riešenia sa domáhala žalobkyňa - posúdenie či je kúpna zmluva, predmetom ktorej bol prevod spoluvlastníckeho podielu k spornej parcele z pôvodných žalovaných na žalovaných neplatná z dôvodu porušenia predkupného práva, tu súd uzatvára že nejde o otázku, ktorá by v konaní o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva mala povahu otázky predbežnej a bolo potrebné ju právne posúdiť. V prípade porušenia predkupného práva Občiansky zákonník zakotvuje možnosti postupu toho podielového spoluvlastníka, ktorého predkupné právo bolo porušené. Žalobkyňa však podľa jej slov nevyužila túto možnosť. Pre súd by daná otázka mala význam až vtedy, keby sa žalobkyňa domáhala relatívnej neplatnosti právneho úkonu, čo však neurobila.

15. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, žalovaní v 1. a 2. rade mali vo veci plný úspech a súd im preto priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II).

16. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala prostredníctvom svojho právneho zastúpenia odvolanie žalobkyňa, pričom formálne uplatnila odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. a), b), d), f), g) a h) CSP a domáhala sa, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie, prípadne, aby vo veci rozhodol tak, že žalobe vyhovie v zmysle žalobného petitu a žalobkyni prizná nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania.

17. V úvode žalobkyňa poukázala na všetky svoje a svojho právneho zástupcu písomné vyjadrenia a ústne prednesy. Podľa nej žalovaní majú vlastný prístup k svojim pozemkom a stavbám, len to prvostupňový súd nebral do úvahy. Vstup žalovaných zo spornej parcely na vlastný pozemok je podľa geometrického plánu 230 cm, šírka betónového múrika a jeho oplotenia je 24 cm a teda reálna šírka na prejazd 206 cm, ale na prejazd motorového vozidla je potrebná šírka 3 metre. Súd dospel k názoru, že šírka 2,13 m nie je určená na prejazd motorovým vozidlom, ale v prípade spornej parcely 1220/6 súdu neprekáža prejazd 2,06 m. Súd nezodôvodnil na základe čoho sa domnieva, že šírka prejazdu menej ako 3 m nevyhovuje podľa stavebných predpisov. Žalobkyňa tak poukazuje na rozpor v odsekoch 36, 38 a 46 napadnutého rozsudku. Pokiaľ ide o tvrdenie, že žalobkyni údajne 35 rokov nemala prekážať strata súkromia, tak trvalý pobyt má evidovaný od roku 2001 a pôvodní spoluvlastníci spornej parcely ju roky nevyužívali ako spoločný dvor, nemala sa voči komu domáhať ochrany súkromia.

18. K bodu 37. rozsudku uviedla, že trvá na tom, že žalovaní majú možnosť prístupu cez obecný pozemok parcelu č. 1222/9, pôvodní a žiaľ ani súčasní spoluvlastníci nepožiadali obecný úrad o trvalý prístup a nepreukázali, že ich žiadosť bola zamietnutá. Súd sa týmto nezaoberal a pasivitou žalovaných v tomto smere neposudzoval. Súčasní spoluvlastníci od jesene 2016 po spoločnom rozhovore so starostom, ako aj zo stanoviska obecného úradu z februára 2019, vedeli o možnosti a podmienkach trvalého prístupu.

19. K bodu 41. rozsudku k znehodnoteniu nehnuteľnosti žalovaných uviedla, že žalovaní odkúpili nehnuteľnosť bez podielov na spoločnom dvore a teda mali vedomosť, že nemajú prístup k nehnuteľnostiam zo spornej parcely, až po roku odkúpili podiely na spoločnom dvore údajne v dobrej viere. Je preukázané, že žalobkyňa žiadala pred podaním žaloby na súd pôvodných spoluvlastníkov o odkúpenie. Súd bez akéhokoľvek dokazovania vyriekol, že žalovaní konali v dobrej viere, hoci pritom dobre vedeli, čo kupujú a až po roku odkúpili aj podiely na spoločnom dvore. Išlo pritom o porušené predkupné právo žalobkyne a táto sa domáha nahradenia prejavu vôle v súdnom konaní na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6C/16/2019.

20. K bodu 42. odôvodnenia napadnutého rozsudku žalobkyňa navrhovala sumu 10,- Eur za 1 m², čo bolo primerané. Pôvodní spoluvlastníci odpredali porovnateľný pozemok po 5,- Eur za 1m². Žalobkyňa po celé roky zabezpečuje údržbu sama, na vlastné náklady a chodí po nebezpečnej dlažbe. Sumu 3.000,- Eur za podiel na spornej parcele považuje za neprimeranú až amorálnu.

21. K bodu 45. odôvodnenia rozsudku k vybudovaniu zásteny uviedla, že odporúčané riešenie je pre žalobkyňu neprijateľné, obmedzujúce, nerealizovateľné a určite by nezabezpečilo súkromie. Súkromie žalobkyne bolo posúdené ako druhoradé. Doterajší stav žalobkyňu neprimerane zaťažuje a žalovaným poskytuje neprimerané výhody. Žalobkyňa sama znáša ťarchu spoluvlastníctva, je nerovnoprávne, jej nehnuteľnosť je znehodnotená.

22. Na základe uvedeného odvolateľka je názoru, že súd nerozhodol správne a spravodlivo, keď žalobu zamietol. Súd sa nevysporiadal so skutkovým stavom správne, nevykonal všetky dôkazy na preukázanie rozhodujúcich skutočností, na základe ktorých mal prijať meritórne rozhodnutie. Súd porušil právo žalobkyne na spravodlivý proces, rozhodnutie je pre ňu prekvapivé. Konaním súdu bola porušená rovnosť účastníkov. Súd selektívne vychádzal predovšetkým z tvrdení žalovaných a nebral do úvahy fakty uvádzané žalobkyňou. Rozhodnutie preto nemôže byť ani zákonné, ani správne, možno aj kvôli štatistikám chcel súd vec ukončiť, avšak na úkor spravodlivosti - súd dospel k nesprávnym skutkovým záverom a konaním odňal žalobkyňi právo konať pred súdom. Žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na nezrušenie a nevyporiadanie podielového spoluvlastníctva v konaní neexistujú.

23. K odvolaniu žalobkyňa pripojila list žalobkyne zo dňa 10.12.2012 adresovaný rodine M. a list žalobkyne dňa 3.7.2015 adresovaný OÚ Piešťany, katastrálny odbor s podaciami lístkami, bez toho, aby v odvolaní na ne odkázala, rovnako ale bez toho, aby použitie týchto prostriedkov procesného útoku ako novôt až v odvolacom konaní odôvodnila v zmysle § 366 CSP. Vzhľadom na nepreukázanie ani netvrdenie existencie niektorého z dôvodov pre uplatnenie novôt až v odvolacom konaní, v zmysle citovaného ustanovenia na tieto listinné dôkazy nebolo možné prihliadať.

24. K odvolaniu bola tiež pripojená žaloba adresovaná Okresnému súdu Piešťany o nahradenie prejavu vôle, v ktorej vystupuje žalobkyňa proti obom žalovaným a domáha sa nároku v zmysle § 603 ods. 3 OZ, aby žalovaní boli povinní uzavrieť v postavení predávajúcich kúpnu zmluvu, ktorou predajú žalobkyňi v postavení kupujúcej za kúpnu cenu každý 1.500,- Eur dotknutú parcelu č. 1220/6 s výmerou 96 m².

25. K doručenému odvolaniu žalobkyne podali prostredníctvom svojho právneho zastúpenia vyjadrenie obaja žalovaní s tým, že rozsudok súdu prvej inštancie považujú za vecne správny a navrhli, aby odvolací súd rozsudok podľa § 387 CSP potvrdil a žalobkyňu zaviazal uhradiť žalovaným trovy odvolacieho konania v rozsahu 100%. Poukázali na to, že žalobkyňa podala odvolanie zo všetkých dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 CSP, s výnimkou odvolacieho dôvodu uvedeného pod písm. c), odvolacie dôvody uviedla len formálne a tieto dôvody neidentifikovala.

26. Podľa žalovaných súd prvej inštancie vo veci rozhodol po podrobnom a vyčerpávajúcom dokazovaní, ktoré vykonal vrátane ohliadky na mieste samom a zabezpečení podrobnej fotodokumentácie z ohliadky. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že sporná nehnuteľnosť parc. č. 1220/6 bola vytvorená geometrickým plánom ešte v roku 1976 a od roku 1979 sa ako spoločný dvor pre právnych predchodcov žalobkyne a žalovaných tento pozemok využíva až doteraz. Bolo tiež preukázané, že žalovaní nemajú iný prístup na ich nehnuteľnosti, len cez tento spoločný dvor. Tvrdenie, že majú možnosť prístupu cez parcelu č. 1222/9 nemožno akceptovať, ide o pozemok vo vlastníctve obce a v súčasnosti je prenajatý tretej osobe, ktorá ho využíva na poľnohospodárske účely. Žalovaní 1 a 2 nemajú k tomuto pozemku žiadne práva. Na tomto stave nič nemení ani potvrdenie Obecného úradu Veľké Orvište, že tento pozemok je určený v zmysle platného územného plánu na výstavbu miestnej komunikácie. Ak by aj v budúcnosti došlo k vybudovaniu miestnej komunikácie, ani z tohto obecného pozemku nemajú žalovaní zabezpečený priamy vstup na ich pozemky. Podľa vyjadrenia žalobkyne dôvodmi, pre ktoré sa domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva po viac ako 40 rokoch od jeho vytvorenia, je nedostatok súkromia a znášanie nákladov spojených s udržiavaním spoločného dvora. S touto argumentáciou sa prvoinštančný súd náležite vysporiadal v odseku 45. odôvodnenia. Žalovaní k tomu uviedli, že finančné prostriedky, ktoré je žalobkyňa ochotná vyplatiť z titulu finančnej náhrady za spoluvlastnícky podiel by jej rozhodne postačovali na oddelenie svojho vstupu do rodinného domu. Pokiaľ ide o náklady na udržiavanie spoločného dvora, v posledných rokoch do jeho údržby nikto neinvestoval. Žalovaní nevidia žiaden problém v tom, aby sa dohodli na spoločnej sanácii spoločného dvora. Odôvodnenie rozsudku označili za veľmi podrobné a vyčerpávajúce, z toho dôvodu nepovažujú za potrebné sa vyjadrovať k všetkým námietkam žalobkyne uvedeným v odvolaní, pretože sa s nimi už súd prvej inštancie vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozsudku.

27. Žalobkyňa využila možnosť podať písomné vyjadrenie aj k doručenému vyjadreniu žalovaných k jej odvolaniu. V úvode opätovne uviedla, že trvá na všetkých svojich skorších prednesoch a vyjadreniach. Podľa nej sa žalovaní selektívne vyjadrujú len k tomu, čo im vyhovuje. Odvolacie dôvody boli obsiahlo vysvetlené a odvolanie bolo odôvodnené. Zdôraznila, že nejde o klasický spoločný dvor. Pozemok žalobkyne je neprechodný a prístup obmedzený, žalobkyňa ako spoluvlastník je v nerovnoprávnom postavení, sama znáša ťarchu spoluvlastníctva, údržbu spoločného dvora a vlastnej brány, ktorú žalovaní užívajú. Pôvodní spoluvlastník sám pri darovacej zmluve opakovane prehlásil aj s geodetom, že ide o dočasný stav a zabezpečí si prístup. Žalovaní vedome a úmyselne nepravdivo zotrvávajú na tvrdení, že nemajú iný prístup a ako prekážku uvádzajú, že nemajú priamy vstup z obecného pozemku na svoj pozemok. Žalovaní majú vlastný prístup taký, aký si kúpili a plne im zabezpečuje bežné potreby. Prekážka priameho vstupu z obecného pozemku je odstrániteľná. Podľa žalobkyne sa návrh na zabezpečenie jej súkromia priechi zdravému rozumu a je nerealizovateľný. Žalobkyňa v rodinnom dome žije od roku 2001, celý čas zabezpečovala údržbu celej nehnuteľnosti, zo strany bývalých spoluvlastníkov znášala zlomyseľnosť. Vzťahy so žalovanými sú určite narušené, ale nie zo strany žalobkyne. Žalovaní počas celého dlhoročného konania nepreukázali záujem o riešenie situácie, nepreukázali, že podali žiadosť o riešenie na obecný úrad a tento by ich žiadosť zamietol. Z konania žalovaných vyplýva, že spoločný dvor nepotrebujú, garáž nevyužívajú a ak by došlo k zmene, tak by bolo potrebné odborné posúdenie vplyvu na ľudský organizmus. V závere požiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie, eventuálne, aby vo veci rozhodol tak, ako žalobkyňa žiadala v podanej žalobe t.j. zrušil podielové spoluvlastníctvo a zaviazal žalobkyňu na úhradu vyrovnávacieho podielu žalovaným.

28. Ďalšie podania strany v odvolacom konaní do spisu nedoručili.

29. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. a), b), d), f), g) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 CSP).

30. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, pričom sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na výstižné, správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľke. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, vychádzajú z námietok odvolateľky, dopĺňa iba nasledovné:

31. Ako prvá odvolateľka namietala, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku zastal názor, že šírka - prejazd motorovým vozidlom 2,13 m cez parcelu žalovaných nie je dostatočná, ale v prípade prejazdu cez parcelu č. 1220/6 súdu neprekáža na prejazd šírka 2,06 m, pričom súd nezdôvodnil na základe čoho sa domnieva, že šírka prejazdu menej ako 3 m nie je dostatočná, čím si aj protirečí.

32. Je pravdou, že podľa geometrického plánu Ing. J. N. zo dňa 27.11.1976 (č.l. 178 - 179 spisu) kolmá šírka vstupu na pozemok žalovaných 1220/5 zo spornej parcely 1220/6 je 2,30 m, aj to, že z fotografií z ohliadok vyplýva, že parcela žalovaných 1220/5 je ohradená betónovým múrikom. Je teda možné, že reálna kolmá šírka vstupu na túto parcelu v uvedenom mieste je 206 cm, ako to

uvádza žalobkyňa, čo žalovaní vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu nepopreli. Z vykonaného dokazovania (z fotografií a vytyčovacieho náčrtu zo dňa 2.9.1999 vystaveného geodetom Ing. I. E.) vstup na parcelu žalovaných č. 1220/5 zo spornej parcely 1220/6 je ale zabezpečený cez zošíkma osadenú bránu, čím je vjazd podstatne širší, podľa preukázaného umožňujúci i prejazd nákladných vozidiel, hoci konkrétna šírka nebola v priebehu konania zisťovaná ani pri ohliadke. Faktický stav je teda taký, že šírka vjazdu zo spornej parcely 1220/6 na parcelu žalovaných 1220/5 v uvedenom mieste cez jestvujúcu bránu žalovaných je podstatne širšia ako 206 cm a umožňuje prejazd nielen osobných, ale i nákladných vozidiel. Podľa informácií všeobecne dostupných na internete bežné osobné motorové vozidlo má aktuálne šírku cca 1,9 až 2,2 m. Pri tejto šírke je správny záver súdu prvej inštancie, že šírka prejazdu na zadné pozemky cez pozemok žalovaných 1220/2, ktorá podľa preukázaného predstavuje 2,13 m (aj keď z vykonaného dokazovania nie je zrejmé, či v užšej alebo širšej časti tohto prejazdu, či zohľadňuje aj zúženie spôsobené zateplením susednej stavby a zúženie spôsobené potrubím na stene domu žalovaných) je nedostačujúca na prejazd motorovým vozidlom. Opäť podľa informácií všeobecne dostupných na internete príjazdová cesta pre osobné motorové vozidlá sa odporúča v rozsahu minimálne 2,2 až 2,5 m, pre nákladné potom v rozsahu minimálne 3 m. Vzhľadom na uvedené bol potom správny záver súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje, že žalovaní nemajú inú možnosť prejazdu ku svojim pozemkom a stavbám, včítane garáže, nachádzajúcim sa za rodinným domom, iba cez spoločný dvor parcelu č. 1220/6.

33. Ďalšia námietka žalobkyne spočíva v tom, že žalovaní majú možnosť prístupu na svoje pozemky cez obecný pozemok parc. č. 1222/9. S touto otázkou sa prvoinštančný súd vyčerpávajúco vysporiadal v odseku 37. odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia, na ktorý odvolací súd odkazuje. Zdôrazňuje pritom najmä to, že predmetná parcela vo vlastníctve obce č. 1222/9 nevyúsťuje ani len sčasti na parc. č. 1220/5 vo vlastníctve žalovaných. Ústi do parcely 1220/8, ktorá susedí s parcelou žalovaných a ktorá je v podielovom spoluvlastníctve tretích osôb. V tejto súvislosti preto súd prvej inštancie správne uzavrel, že iný prejazd k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalovaných ako cez spornú parc. č. 1220/6 aktuálne v čase rozhodovania súdov (§ 217 ods. 1 CSP) nie je možný.

34. Vo vzťahu ku konštatovaniu súdu prvej inštancie, že prikázaním predmetnej nehnuteľnosti (spoločného dvora) by došlo k znevýhodneniu žalovaných a ich nehnuteľnosti by tým výrazne stratili na hodnote, nič nemení ani žalobkyňou poukazovaná skutočnosť, že žalovaní až po roku odkúpili podiely na spoločnom dvore, pričom vedeli, že kupujú podiely na nehnuteľnosti, čo je fakt. Súdom prvej inštancie konštatovaná dobrá viera žalovaných sa pritom vzťahovala k dobrej viere zabezpečenia prístupu k svojim nehnuteľnostiam cez spornú parcelu.

35. Vzhľadom na to, že rozhodnutím prvoinštančného súdu, ktoré je potvrdené týmto rozhodnutím odvolacieho súdu, nedošlo k prikázaniu veci jednému zo spoluvlastníkov za primeranú náhradu, bolo nadbytočným, nepotrebným a v rozpore s princípom hospodárnosti (čl. 17 základných princípov CSP) vyjadrovať sa k výške prípadnej náhrady, ktorú tiež namietala odvolateľka.

36. Odvolací súd sa plne stotožňuje aj s názormi prvoinštančného súdu obsiahnutými v odseku 45. odôvodnenia preskúmaného rozsudku. Javí sa mu primerané a realizovateľné, aby si žalobkyňa svoj vstup do domu vedľa sporného pozemku, ak pociťuje neprimeranú stratu súkromia, oddelila plotom či zástenou. Súkromie žalobkyne v tejto súvislosti pritom súd prvej inštancie správne vyhodnotil komplexne, v rámci všetkých okolností podmieňujúcich rozhodnutie v danej veci. Odvolací súd je pritom toho názoru, že súčasný stav (trvajúcí od roku 1979) objektívne žalobkyňu nemôže zaťažovať neprimerane a ani žalovaným neposkytuje neprimerané výhody. Iné je subjektívne prežívanie žalobkyne.

37. Žiada sa dodať, že pokiaľ si žalobkyňa voči žalovaným, pripojenou žalobou o nahradenie prejavu vôle zo dňa 28.6.2019, uplatnila na Okresnom súde Piešťany nahradenie prejavu vôle žalovaných, ktorým v dôsledku porušenia jej predkupného práva k dotknutému pozemku, má byť uložená povinnosť uzavrieť kúpnu zmluvu vo vzťahu k ich podielom na dotknutej parcele, nemá to žiaden relevantný vplyv na toto konanie. Žalobkyňa si podanou žalobou uplatňuje nárok v zmysle § 603 ods. 2 OZ, keď sa domáha, aby žalovaní, ako nadobúdatelia dotknutého spoluvlastníckeho podielu, jej tento podiel ponúkli na predaj. Nenapáda a nedomáha sa teda určenia relatívnej neplatnosti právneho úkonu, ktorým došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu k dotknutej parcele z predchádzajúcich spoluvlastníkov na žalovaných, v zmysle § 140 v spojení s § 40a OZ, existenciu vlastníckeho práva žalovaných k spornej nehnuteľnosti

teda nepopiera. Začatie predmetného konania, ktoré nemá vplyv na toto prebiehajúce konanie, preto nebráni tomu, aby bolo v tomto konaní pokračované a rozhodnuté.

38. S poukazom na vyššie uvedené, v spojení s odôvodnením preskúmaného rozsudku prvoinštančným súdom, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje, a na ktoré odkazuje, v súlade s ust. § 142 ods. 2 OZ, súd prvej inštancie potom dospel k správneému záveru, že v danom prípade boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nebolo vhodným podielové spoluvlastníctvo strán k dotknutej parcele zrušiť a vyporiadať. Aj odvolací súd za daných okolností prípadu považoval za najvhodnejšie a najspravodlivejšie zamietnutie žaloby, teda ponechanie spornej parcely v podielovom spoluvlastníctve strán konania. Odvolací súd tak nezistil naplnenie žiadneho z odvolacích dôvodov uplatnených žalobkyňou (§ 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g) a h) CSP).

39. S poukazom na vyššie uvedené, po vyčerpaní relevantných odvolacích dôvodov uplatnených žalobkyňou, potom odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vo všetkých výrokoch vecne správny, s použitím ust. § 387 CSP potvrdil, včítane závislého, odvolacími dôvodmi osobite nenapadnutého, výroku o náhrade trov prvoinštančného konania.

40. V zmysle § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. Podľa ods. 2 ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

41. V zmysle § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

42. V tomto odvolacom konaní boli plne úspešní žalovaní a preto podľa citovaného ustanovenia žalovaným vzniklo právo na plnú náhradu trov odvolacieho konania voči v odvolaní neúspešnej žalobkyni. Prípadná existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP odôvodňujúca výnimočné nepriznanie náhrady trov úspešnej strane (či už úplné alebo čiastočné), pritom v konaní nebola tvrdená, ani ju odvolací súd nezistil. Odvolací súd preto žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu 100%, pričom o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

43. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).